

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW EUROPEJSKIEGO
FUNDUSZU ROZWOJU REGIONALNEGO
W RAMACH REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO NA LATA 2014-2020

Rzeczpospolita
Polska

Zdrowe życie, czysty zysk

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

SSAKI

Bóbr europejski *Castor fiber*

Bóbr jest największym krajowym gryzoniem. Jesienią bobry ścinają drzewa, by zgromadzić zapasy mniejszych gałęzi na trudny okres zimy, albowiem żywią się wtedy korą i łykiem drzew. Z większych gałęzi budują tamy i gniazda, nazywane żeremiami. Mogą również zakładać rodziny w norach. Wiosną i latem wychodzą na brzeg, by żywić się roślinnością zielną.

Jeż wschodni *Erinaceus roumanicus*

Jesienią zapadają w sen zimowy, gdy temperatura otoczenia spada poniżej 9°C. Ich temperatura ciała obniża się z 37°C do 5°C, serce bije wolniej, bo jedynie 20 uderzeń na minutę (zamiast 180). Pobierają wówczas jedynie 1-2 wdechy powietrzna na minutę (zamiast 50!). Zbyt małe wymagają karmienia kocią karmą w ośrodkach pomocy jeżom. Nie wolno im podawać mleka, gdyż po wypiciu go zwykle umierają w męczarniach.

Lis rudy *Vulpes vulpes*

Podstawą diety lisa są gryzonie, choć równie chętnie poluje na ptaki. Nie pogardzi padliną. Jego szczenięta przychodzą na świat w norach na przełomie marca i kwietnia.

rys. Dawid Kilon

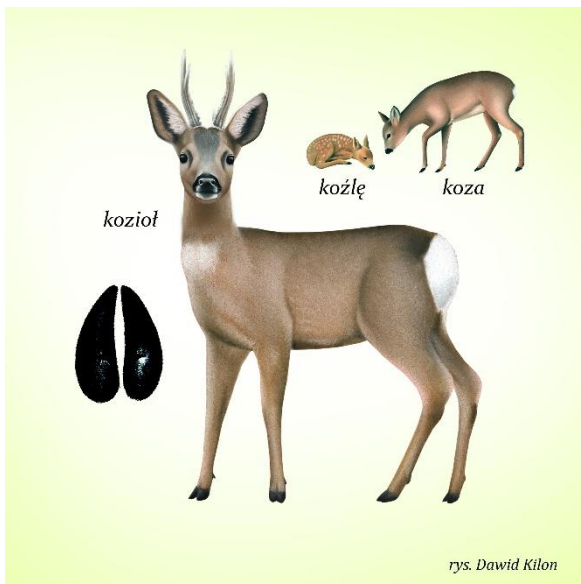
Łoś *Alces alces*

To największy jeleniowaty. Dorosły samiec (byk) waży około 300 kg, a samica (klępa) około 200 kg. Dziennie zjada nawet 20 kg pokarmu. Wiosną i latem są to młode łodygi i liście drzew i krzewów, rośliny wodne oraz zioła. Zimą poszukuje jednorocznych pędów, w tym drzew iglastych np. sosny. Klępa rodzi nawet do 3 łoszaków, na przełomie maja i czerwca. Zamieszkuje lasy, doliny rzeczne oraz mokradła.

Sarna europejska *Capreolus capreolus*

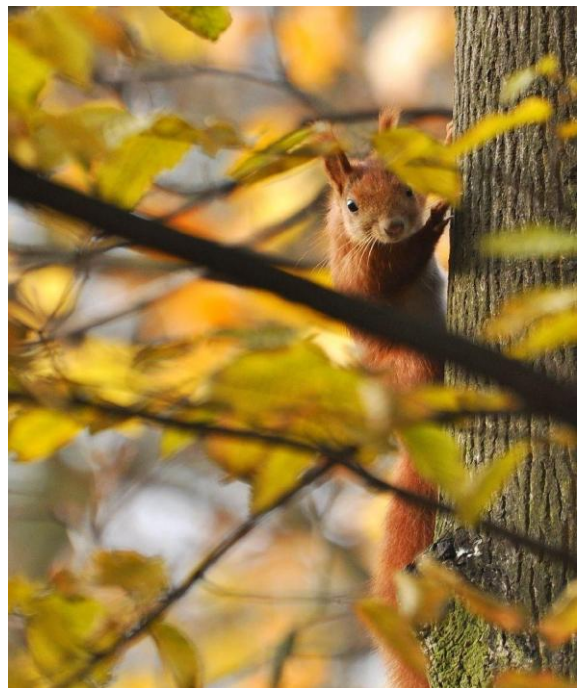
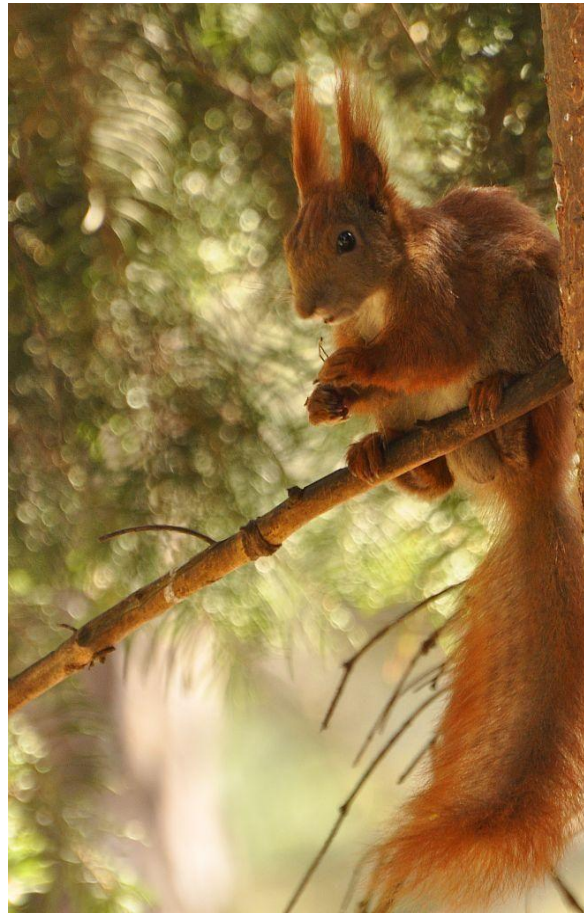
Najmniejszy jeleniowaty. Wiosną i latem pary saren żyją na terytorium około 1 km², natomiast zimą łączą się w większe stada liczące nawet kilkadziesiąt saren. Tylko samiec - koziół nosi poroże, czyli twór kostny wyrastający z kości czołowej zimą, a zrzucany jesienią. Gdy znajdziesz młodą sarnę, pozostaw ją na miejscu i nie dotykaj. Zabierając ją ze sobą, odbierasz ją od matki i skazujesz na dodatkowy stres w kontakcie z człowiekiem. Młode celowo zostało ukryte w trawie i pozostaje pod opieką samicy, będąc karmione mlekiem.

Wiewiórka pospolita *Sciurus vulgaris*

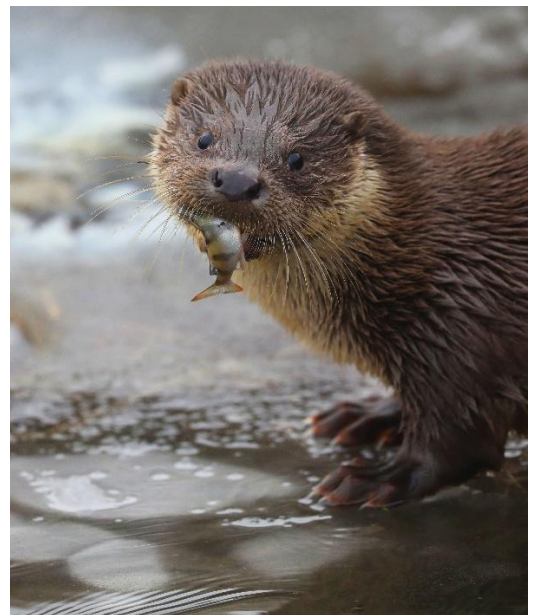
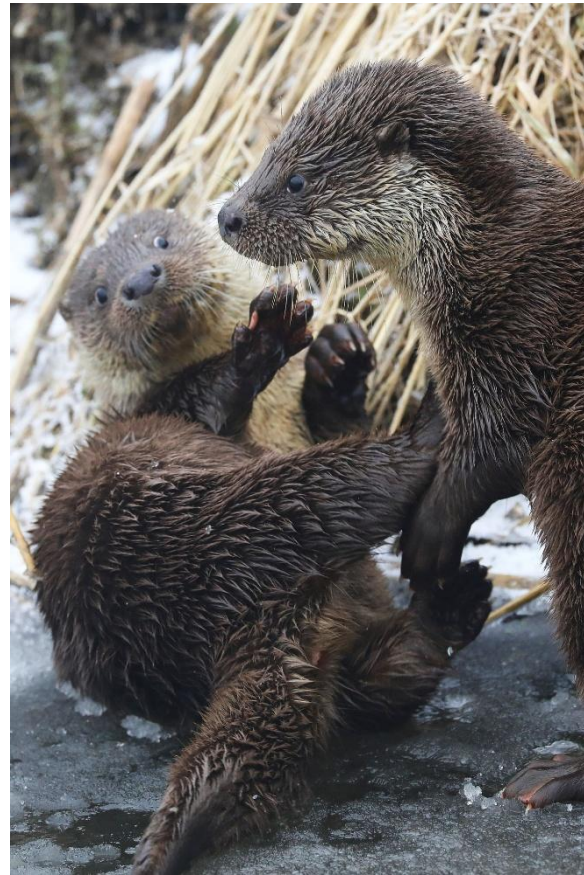
Żywi się owocami i nasionami drzew i krzewów, owadami oraz jajami i pisklętami ptaków. Na zimę gromadzi zapasy, nie zapada w sen zimowy. Zajmuje dziuple lub wije z łyka koliste gniazdo.

Wydra *Lutra lutra*

Większy samiec waży do 12 kg, mniejsza samica do 5 kg. Wydra zamieszkuje opuszczone żeremia bobrów i nory. To ssak związany z wodą, choć można ją spotkać także z dala od niej, gdy wędruje między zbiornikami i rzekami. W jednym miocie mogą być nawet 4 młode. Łowi ryby, w większości są to mniejsze okazy do 20 cm długości. Uzupełnia dietę żabami, rakami, małżami, rzadziej ptakom

NIETOPERZE

Borowiec wielki *Nyctalus noctula*

To jeden z największych nietoperzy, wędrowny. Jego skrzydła mają ok. 40 cm rozpiętości. Borowce z Polski dolatują do Węgier, Słowacji i Szwajcarii. Rekordowy przelot to odległość 1600 km! Chętnie poluje na duże owady np. chrząszcze, motyle nocne oraz mniejsze muchówki. Ma dość krótkie uszy i grzybkowaty koziolatek, który nie sięga połowy długości ucha. Pyszczyk i uszy są koloru ciemnobrązowego. Futerko borowców latem ma kolor rudobrązowy i błyszczy się, spód ciała jest natomiast brązowy i matowy. Wylatuje dość wcześnie o zachodzie słońca i można go wtedy identyfikować po długich i wąskich skrzydłach oraz specyficznym sposobie lotu.

Gacek brunatny *Plecotus auritus*

Posiada największe uszy wśród krajowych gatunków nietoperzy, dlatego bywa nazywany także wielkouchem. Kolonie rozrodcze zakłada na strychach, w budkach lęgowych dla ptaków, skrzynkach dla nietoperzy i dziuplach.

Karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*

Karlik malutki jest jednym z najmniejszych krajowych nietoperzy. Lata dość nisko nad ziemią (2-5 m), wylatując zwykle kilkanaście minut po zachodzie słońca. Jest bardzo podobny do innych gatunków karlików: najmniejszego z krajowych nietoperzy: karlika drobnego *Pipistrellus pygmaeus* oraz karlika większego *Pipistrellus nathusi*.

Mroczak późny *Eptesicus serotinus*

Należy do najpospolitszych nietoperzy, zakładających kolonie rozrodcze na strychach. Wybitnie synantropijny, przez cały rok użytkuje kryjówki w budynkach. Ten dużych rozmiarów nietoperz ma krótkie i szerokie uszy. Kociołek jest rogalikowaty, sięgający do 1/3 ucha. Czarniawy pyszczek przypomina maskę. Futerko na grzbiecie jest ciemnobrązowe, spód ciała zaś żółtobrązowy, czasem nieznacznie jaśniejszy od grzbietu. Młode, pierwszoroczne nietoperze są ciemniejsze.

Nocek rudy *Myotis daubentonii*

Poluje przede wszystkim nad wodami, gdzie zdobywa pożywienie z powierzchni wody. Mogą być nim owady, małe skorupiaki, a nawet niewielkie rybki. Zimuje w piwnicach, schronach i jaskiniach. Ma krótkie i zaokrąglone uszy. Koziołek jest nożowaty, sięgający prawie do połowy ucha. Pyszczek ma kolor cielisty lub delikatnie różowy. Futerko na grzbiecie jest ciemnobrązowe lub szarobrązowe, a spód ciała białawy lub szarawy. Młode, pierwszoroczne nietoperze są ciemniejsze i bardziej szare.

ZIMOWANIE

Warunkiem przeżycia przez nietoperze pory zimowej jest zapewniony spokój i zgromadzone zapasy tłuszczu, stanowiące minimum 20-30% masy ciała. Każde wybudzenie kosztuje nietoperza stratę znacznej ilości energii, którą mógłby zużyć przez 16 dni hibernacji!

Te niesamowite, nocne, latające ssaki chwytają komary i inne owady, posługując się echolokacją. Emitują bardzo wysokie, najczęściej niesłyszalne dla ludzi dźwięki, tzw. ultradźwięki (o częstotliwości powyżej 20 kHz), które odbijając się od przeszkód i ofiar, wracają jako echo do uszu nietoperza. Rozpoznawanie nietoperzy jest możliwe dzięki zastosowaniu detektorów ultradźwięku, zamieniających dźwięki niesłyszalne na dźwięki słyszalne dla naszego ucha. Ich analiza przez chiropterologów umożliwia identyfikację gatunku. Nietoperze unikają miejsc oświetlonych lampami, dlatego budki należy wieszać w miejscach nieoświetlonych, najlepiej w grupach. Budki z drewna można zbudować samodzielnie tudzież zakupić gotowe budki trocinobetonowe.

Autor opracowania

MERGUS Dawid Kilon